

Angående likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling vid Nyboda skola, grundskola i Tyresö kommun

Skolinspektionens beslut

Mot bakgrund av gjorda påtalanden om Nyboda skolas likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling kommer Skolinspektionen att följa upp ärendet.

Tyresö kommun ska senast den 15 februari 2010 inkomma med en reviderad plan mot kränkande behandling enligt kraven i 14 a kap. skollagen.

Ärendet

Skolinspektionen har på eget initiativ beslutat att granska Nyboda skolas likabehandlingsplan som gällde för läsåret 2008/09 och plan mot kränkande behandling för läsåret 2009/10.

Skolinspektionen har tagit del av Nyboda skolas likabehandlingsplan som gällde för läsåret 2008/09. I denna beskrivs enligt följande hur samtal med elever genomförs vid uppgifter om kränkande behandling. När eleven hämtas för samtal svarar den vuxne inte på några frågor och den vuxne väljer var eleven ska sitta. Samtalet ska inte vara i dialogform utan kort, koncist och överrumplande. Det finns en uppsättning frågor som ställs till eleven bl.a. "Vet du varför du är här? Det finns en i din klass som mår dåligt. Vet du vem det är? Vi vet att du har gjort det här. Det stämmer eller hur? Vi ser allvarligt på det här. Vad tänker du göra åt det?". Enligt planen tas inte kontakt med föräldrar inför samtalet med eleven. Det sker först vid ett senare tillfälle.

Tyresö kommun har på Skolinspektionens begäran inkommit med en plan som gäller för läsåret 2009/10. Planen innehåller dels en handlingsplan mot kränkande behandling, dels en handlingsplan för arbetet mot mobbning. Planen behandlar även skolans arbete när det gäller diskrimineringsfrågor.

Av planen och kommunens yttrande framgår bl.a. följande.

Ett förtydligande i skolans årliga plan i den delen som rör antimobbningsplanen har gjorts. Skolan har frångått och modifierat en tidigare modell man haft (Farstamodellen). I den reviderade planen beskrivs en metod för utrednings- och uppföljningsarbete vad gäller misstänkt mobbning som antimobbningsteamet använder.

Skolans sätt att upptäcka kränkande behandling varieras men sker oftast genom signaler från omgivningen. När skolan fått besked om misstänkt mobbning genomförs vissa steg. Först samlar mobbningsgruppen in information genom att tala med den som in-

formerat om mobbningen och sedan med den mobbade. Därefter meddelas mentorn om att ett ärende pågår. Samtal planeras med eleven och undervisande lärare informeras i förväg om att man kommer att hämta elever/mobbare. Hur samtalen med den som kränkt en annan elev genomförs är beroende av situationen och vad som hänt.

Förälder till den mobbade eleven meddelas om vad som skett av behandlaren. Föräldrakontakten med den elev som är misstänkt för att vara mobbare är formulerad som att "Förälder kan kontaktas". Det är först efter ett uppföljningsmöte 1 – 2 veckor senare som det uttryckligen står att förälder ska kontaktas. Skolan uppger dock för Skolinspektionen att kontakt alltid tas med föräldrarna.

Begreppet behandlare är ett uttryck som följt med från äldre antimobbningsplaner. Skolan har även haft tankar om att enbart ha en handlingsplan mot kränkande behandling och att antimobbningsplanen slopas. Anledning till att antimobbningsplanen finns är för att visa på att det finns ett speciellt team som arbetar med mobbning och vilka som ingår, men också för att ge exempel på hur skolans arbete kan se ut.

Motivering till beslutet

Rättslig reglering

I FN:s konvention om barnens rättigheter står i artikel 3 att i alla åtgärder som rör barn, ska barnens bästa komma i främsta rummet.

I 1 kap. 2 § skollagen (1985:1100) föreskrivs att den som verkar inom skolan aktivt ska motverka alla former av kränkande behandling och främja aktning för varje människas egenvärde.

I 1 § lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever anges bland annat att lagen har till ändamål att motverka annan kränkande behandling. Med annan kränkande behandling avses enligt 2 § ett uppträdande som utan att ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (BeL) upphörde att gälla den 1 januari 2009. Från och med detta datum finns bestämmelserna om åtgärder mot kränkande behandling i 14 a kap. skollagen. De äldre bestämmelserna i 2006 års lag ska dock tillämpas på anmälningar om kränkande behandling som uppges ha skett före den 1 januari 2009.

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Denna bestämmelse trädde ikraft den 1 januari 2009.

I 6 § BeL angavs att det för varje enskild verksamhet ska finnas en likabehandlingsplan som bl.a. syftar till att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Av 14 a kap. 9 § skollagen framgår att huvudmannen eller personalen inte får utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. Skolan ska förhindra eller förebygga kränkande behandling.

I 14 a kap. 10 § skollagen anges att om huvudmannen eller personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i sam-

band med verksamheten, är huvudmannen skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) har rektorn ett särskilt ansvar för att kontakt upprättas mellan hem och skola om det uppstår problem eller svårigheter för eleven i skolan.

Bedömning

Skolan är enligt skollagen skyldig att utreda uppgifter om kränkande behandling. Detta sker bl.a. genom samtal med berörda elever. Det är viktigt att sådana samtal genomförs förutsättningslöst och med respekt för elevens integritet.

Nyboda skola beskrev i sin likabehandlingsplan från 2008/09 hur man arbetade vid en akut mobbningsituation och använde sig av en modell för detta. I handlingsplanen redovisades hur samtal med elever som eventuellt kränkt andra elever skulle genomföras. Så som det beskrivs i den då aktuella handlingsplanen innebär det enligt Skolinspektionen att samtal med elever som misstänks kränka andra elever kunde genomföras med förhörsliknande metoder. Skolinspektionen ser allvarligt på detta. En sådan utredningsmetod är inte förenlig med skolans värdegrund och ska således inte användas. Om den skulle genomföras kan det även innebära en kränkning av den elev som förhörs.

Tyresö kommun har inkommit med en reviderad likabehandlingsplan som gäller läsåret 2009/10. Trots de förändringar som gjorts i den nu gällande planen finner Skolinspektionen skäl att påtala följande.

Om ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling eller om en elev har kränkt en annan elev är det viktigt att berörda vårdnadshavare informeras så skyndsamt som möjligt. Enligt skolan tas kontakt med föräldrarna, vilket inte avspeglas i planen. Vidare anser Skolinspektionen att begrepp som behandlare eller behandlingssamtal är olämpliga att använda i samband med att skolan utreder uppgifter om kränkande behandling. Skolinspektionen förutsätter därför att begreppen tas bort.

Mot ovanstående bakgrund kommer Skolinspektionen att följa upp ärendet. Tyresö kommun ska senast den 15 februari 2010 inkomma med en reviderad plan mot kränkande behandling enligt kraven i 14 a kap. skollagen.

På Skolinspektionens vägnar

Per-Olof Artberg
Enhetschef

Berit Johansson
Undervisningsråd